

VEM GÖR VAD?

22 MYNDIGHETERS SAMVERKAN MED DET CIVILA SAMHÄLLET • 2017

Arbetsförmedlingen • Arvsfondsdelegationen • Boverket • Brottsoffermyndigheten
Diskrimineringsombudsmannen • Folkbildningsrådet • Folkhälsomyndigheten
Försäkringskassan • Jordbruksverket • Konsumentverket • Länsstyrelserna • Migrationsverket
Myndigheten för kulturanalys • Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor • Myndigheten för stöd till trossamfund
Skolverket • Socialstyrelsen • Statens kulturråd • Statistiska centralbyrån • Svenska ESF-rådet • Tillväxtverket

Innehåll

4 Arbetsförmedlingen

6 Arvsfondsdelegationen

8 Boverket

10 Brottsoffermyndigheten

12 Diskrimineringsombudsmannen

14 Folkbildningsrådet

16 Folkhälsomyndigheten

18 Försäkringskassan

20 Jordbruksverket

22 Konsumentverket

24 Länsstyrelserna

26 Migrationsverket

28 Myndigheten för kulturanalys

30 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

32 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

34 Myndigheten för stöd till trossamfund

36 Skolverket

38 Socialstyrelsen

40 Statens kulturråd

42 Statistiska centralbyrån

44 Svenska ESF-rådet

46 Tillväxtverket

Förord

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har i uppdrag att stödja samverkan med det civila samhällets organisationer och att förmedla kunskap om det civila samhällets villkor, sammansättning och utveckling på nationell, regional och lokal nivå.

En viktig del i det arbetet är att samordna Myndighetsnätverket för civilsamhällesfrågor. Nätverket har politiken för det civila samhället som utgångspunkt och syftet är att utbyta kunskap och erfarenheter samt att utveckla myndigheternas arbete på området. Målet är att myndigheterna ska ha god kunskap om det civila samhället och samverka i frågor där civilsamhället berörs och deras engagemang och expertis kan tas till vara.

År 2017 ingick 27 myndigheter i nätverket. Att det civila samhällets aktörer vet vilka myndigheter de kan vända sig till i olika frågor och hur de kan etablera kontakt är en förutsättning för god samverkan. I den här skriften redovisas hur några av myndigheterna arbetar och samverkar med det civila samhällets organisationer. Syftet är att ge en bred beskrivning av olika statliga insatser, både för att underlätta för det civila samhällets organisationer och för att ge myndigheter och departement en överblick som förtydligar olika ansvarsområden och samarbetsmöjligheter.

Vem gör vad? togs fram första gången 2016 och har uppdaterats under 2017. Den gör inte anspråk på att vara heltäckande och vår förhoppning är att den så småningom kan kompletteras med underlag från fler myndigheter. Myndigheterna har själva beskrivit sitt arbete i skriften som har tagits fram av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Lena Nyberg, generaldirektör
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen är en nationell myndighet som finns i hela landet. Att sammanföra arbetsgivare med arbetssökande är den viktigaste uppgiften. Arbetsförmedlingen ansvarar för Sveriges arbetsmarknadspolitik och ska verka för att:

- sammanföra dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft
- prioritera dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden
- bidra till att öka sysselsättningen på lång sikt.

Myndigheten har ett samlat ansvar för frågor som rör funktionsnedsättningar inom arbetsmarknadspolitik och ett särskilt ansvar för nyanlända invandrares etablering på arbetsmarknaden. På rehabiliteringsområdet ska Arbetsförmedlingen samverka med bland annat Försäkringskassan, kommunerna och landsingen. De har även ansvar för att säkerställa att arbetslöshetsförsäkringen fungerar som en omställningsförsäkring.

Samarbete med det civila samhället

Arbetsförmedlingens uppdrag innebär kontakter med civilsamhällets organisationer. Dessa ingår i gruppen arbetsgivare samtidigt som den

arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska bedrivas i samverkan med alla berörda aktörer på arbetsmarknaden som arbetsmarknadens parter, myndigheter, kommuner, enskilda företag och ideella organisationer.

Myndigheten samarbetar främst med civilsamhällets organisationer, till exempel arbetsintegrerande sociala företag, genom sina uppdrag kring personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, men även i arbetet med arbetslivsinriktad rehabilitering, nyanlända flyktingar i etableringsuppdraget samt långtidsarbetslösa, det vill säga verksamhet för målgrupper som står långt från arbetsmarknaden.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Arbetsförmedlingens samverkan med civilsamhällets organisationer sker på flera sätt.

På arbetsmarknadsområdet kan civilsamhällets organisationer bidra som utförare till Arbetsförmedlingen på flera sätt, exempelvis när myndigheten beslutar om enskilda insatser i valfrihetssystem och i samband med offentlig upphandling. Det civila samhällets organisationer är ofta leverantörer av verksamheter för grupper som står långt från arbetsmarknaden.

Syftet med samverkan är att bredda utbudet av de insatser som erbjuds de arbetssökande som är inskrivna på Arbetsförmedlingen. Exempelvis kan myndigheten upphandla verksamhet till det arbetsmarknadspolitiska uppdraget från studieförbund, folkhögskolor, ideella föreningar och arbetsintegrerande sociala företag.

Lokala arbetsförmedlingar har möjlighet att ingå överenskommelser med civilsamhällets organisationer om arbetsmarknadspolitiska program. Civilsamhällets organisationer kan också vara anordnare av platser för vissa av Arbetsförmedlingens arbetssökande efter enskilda beslut om insatser. Dessa beslut kan föregås av överenskommelser mellan en lokal arbetsförmedling och en civilsamhällesorganisation.

Sociala företag underlättar arbetsintegration

Sedan 2008 deltar Arbetsförmedlingen i en nationell grupp för myndighetssamverkan kring att starta och driva arbetsintegrerande sociala företag som är en del av det civila samhället. I gruppen ingår Arbetsförmedlingen, Tillväxtverket, Sveriges Kommuner och Landsting, Försäkringskassan, Socialstyrelsen och Europeiska socialfonden. På webbplatsen *sofisam.se* samlar och sprider gruppen, tillsammans med

företag, information och kunskap om arbetsintegrerande sociala företag. Arbetsförmedlingen kan även anpassa insatser och program som passar för utveckling och sysselsättning i vissa av civilsamhällets organisationer, det kan då till exempel vara sociala företag.

Myndigheten kan ge stöd till arbetsgivare som anställer personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Många av Arbetsförmedlingens anställningsstöd kan användas i sociala företag och i det civila samhället. Allt fler sociala företag och organisationer i civilsamhället erbjuder tjänster och arbete till människor som av olika anledningar har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Flera olika typer av arbetsmarknadspolitiska program kan vara aktuella för dessa organisationer.

Mer information

www.arbetsformedlingen.se

www.sofisam.se

Arvsfondsdelegationen

Allmänna arvsfonden bildades 1928 och syftet är att driva samhällsutvecklingen framåt för barn, unga och personer med funktionsnedsättning. Myndigheten Arvsfondsdelegationen har till uppgift att:

- fördela stöd ur fonden
- följa upp arvsfondsprojekt
- informera om fondens ändamål och fondmedlens användningsområden.

Fonden förvaltas av Kammarkollegiet som även ansvarar för avvecklingen av dödsbon i de fall Allmänna arvsfonden är arvinge. Kammarkollegiet utför även administrativa och handläggande uppgifter åt Arvsfondsdelegationen, nedan benämnd Arvsfonden.

Stöd till det civila samhället

Projektstöd

• Arvsfonden stödjer föreningar och andra organisationer som bedriver ideell verksamhet som riktar sig till barn, unga och personer med funktionsnedsättning. Projekten ska vara nyskapande och utvecklande. De kan omfatta vilket tema som helst, men handlar oftast om utveckling av verksamheter eller metoder.

• En offentlig huvudman, till exempel en kommun, kan beviljas stöd för utvecklingsverksamhet om det finns särskilda skäl. I sådana fall ställs särskilt höga krav på att projektet är nyskapande och bedrivs i nära samarbete med en ideell förening. Varken privatpersoner eller vinstdrivande företag kan få stöd.

• Ett projekt kan få stöd under tre år och en plan ska finnas över hur verksamheten eller metoden ska leva vidare efter projektets slut samt hur projektets erfarenheter ska tas till vara och spridas.

Projekt som beviljas stöd ska kunna bidra till att berörda målgruppers villkor och förutsättningar förbättras och utvecklas. En bedömning görs i vilken utsträckning barn, unga eller personer med funktionsnedsättning själva är delaktiga i planeringen och genomförandet av projektet.

Lokalstöd

• Det går att få stöd för del av kostnader för ny-, om- eller tillbyggnad av lokaler och anläggningar. Verksamheten ska vara nyskapande på orten och den som söker måste bedriva ideell verksamhet. Stödet ska avskrivas under en tioårsperiod.

- Lokalen eller anläggningen ska ägas av den sökande föreningen eller hyras med långtidskontrakt och den som söker måste till viss del bidra till finansieringen.

- Lokalen måste vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning och Arvsfonden har alltid en dialog med berörd kommun inför beslut.

Arvsfonden har ett coachande förhållnings-sätt och stöttar ideella organisationer som söker medel för sina projekt. Det är viktigt för myndigheten att ge stöd till de sökande i ansökningsprocessen. Det kan till exempel vara hjälpmedel som *guider på nätet* och *testa din idé* samt särskilda telefontider.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Arvsfonden kallar alla projekt till introduktionsdagar för att informera om och ge stöd i det kommande arbetet. Myndigheten är också ute i landet för att möta målgruppen och informera om fonden. Arvsfonden kommunicerar till exempel via webben, i sociala medier och via nyhetsbrev samt ingår i olika nätverk tillsammans med andra myndigheter. Utöver det bjuder Arvsfonden in till ett antal utvärderingsseminarier för att sprida erfarenheter från projekten.

Mer information

www.arvsfonden.se

Boverket

Boverket är förvaltningsmyndighet för fysisk planering, byggande och boende utifrån främst plan- och bygglagen, delar av miljöbalken och bostadsförsörjningslagen. Myndigheten ansvarar för att ta fram regler, föreskrifter och vägledningar för hur lagarna ska tillämpas i kommuner och regioner.

Boverket utreder och analyserar frågor inom samhällsbyggnadsområdet och administrerar statliga bidrag inom sitt verksamhetsområde. Prioriterade frågor är bland annat landets bostadsförsörjning och arbetet för en hållbar utveckling inom myndighetens ansvarsområden.

Stöd till det civila samhället

Stöd till allmänna samlingslokaler

Boverket ger ekonomiskt stöd till allmänna samlingslokaler som tillhandahålls lokalt av ideella organisationer. Stödet omfattar ett investeringsbidrag för byggnadsåtgärder samt ett verksamhetsutvecklingsbidrag för att stimulera ungdomsverksamhet och för att anpassa lokalen och dess utemiljö till ungdomsverksamhet. Riksorganisationer för föreningar som driver allmänna samlingslokaler kan få bidrag för sitt allmänna utvecklingsarbete kring ungas mötesformer inom kultur- och fritidsområdet. Stödet prioriterar allmänna samlingslokaler i socioekonomiskt utsatta bostadsområden och lokaler för unga.

Stöd till icke statliga kulturlokaler

Stödet ges till kulturlokaler, exempelvis museer, teater- och konsertlokaler, konsthallar, kulturhus och liknande som inte ägs och drivs av staten. Bidraget kan bland annat sökas av ideella organisationer för byggnadsåtgärder i lokalen eller utbyte och komplettering av inventarier.

Samarbete med det civila samhället

Samråd med funktionshindersförbunden

Boverket har ett övergripande ansvar för tillgänglighetsfrågor inom fysisk planering, bygglov och byggnadskonstruktion och ska här lyfta fram och stödja funktionshindersperspektivet. Därför har Boverket återkommande samråd med de olika förbunden inom funktionshindersrörelsen i syfte att ta tillvara deras erfarenheter.

Romers situation på bostadsmarknaden

Boverket har under 2016–2018 ett uppdrag från regeringen att öka kunskapen om romers bostadssituation och därigenom motverka diskriminering av romer på bostadsmarknaden. I uppdraget ingår att skapa ett nätverk med romska representanter, fastighetsägare och hyresvärdar som ska ta fram ett vägledningsmaterial i ämnet. Uppdraget genomförs i samverkan med Länsstyrelsen i Stockholms län och romska representanter samt i samråd med Diskrimineringsombudsmannen.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Vägledningar

Det är kommunerna som har den direkta dialogen med kommuninvånarna kring fysisk planering och bostadsförsörjning. Boverkets uppgift är att ta fram riktlinjer och vägledningar för en sådan kommunikation. Exempel på vägledning- ar med koppling till civilsamhället är:

- Medborgardialog i planeringsprocesser
Enligt plan- och bygglagen är kommunerna skyldiga att ge invånarna möjlighet att påverka den kommunala planeringen. Boverkets väg- ledning visar hur medborgardialog kan genom- föras för att uppnå lagens syften och innehåller många konkreta exempel.

- Boendeinflytande vid ombyggnad
I hyreslagen finns vissa minimikrav på de boendes rätt till information och inflytande i samband med ombyggnad och renovering. Boverkets vägledning för boendeinflytande innehåller information för såväl hyresvärdar som hyresgäster om hur de boendes erfarenhe- ter och behov kan tas tillvara för bästa resultat.

Samverkan och kunskapsuppbyggnad

Boverket ska förmedla kunskap till kommu- ner, statliga myndigheter och övriga berörda. Kunskapsuppbyggnad sker kontinuerligt inom myndighetens skilda uppdrag och i samverkan med forskare, forskningsfinansierare och andra offentliga aktörer. Några exempel som rör civilsamhället är:

- Regeringens satsning på urbant utvecklings- arbete som samordnas av Boverket. Här har forskning knutits till utvecklingsarbetet i 15 utvalda stadsdelar/bostadsområden med ett utbrett utanförskap.

- Boverkets fördelning av stöd till utvecklings- projekt i hela landet under 2014–2016 för att skapa jämställda offentliga miljöer där alla känner sig trygga.

- Boverkets samverkan med Statens konstråd och Kulturrådet sedan 2016 kring myndighe- ternas olika stöd för att utveckla den gemen- samma miljön i vissa bostadsområden.

- Boverkets samverkan med Statens konstråd, Riksantikvarieämbetet, Formas och Arkitektur- och designcentrum i att främja en socialt och kulturellt hållbar stadsutveckling.

- Boverkets regeringsuppdrag tillsammans med Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Tillväxtverket och Trafikverket att skapa en plattform för hållbar stadsutveckling, som även vänder sig till civilsamhället.

Mer information

www.boverket.se

<http://hallbarstad.se/>

Förordningar:

SFS 2016:1367 Förordning (2016:1367) om statsbidrag till allmänna samlingslokaler.

SFS 1990:573 Förordning (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler.

Brottsoffermyndigheten

Brottsoffermyndighetens mål är att främja brottsoffers rättigheter och att uppmärksamma deras behov och intressen.

Myndigheten:

- beslutar om brottskadeersättning till brottsoffer
- finansierar forskning och projekt
- samlar och sprider information
- kräver tillbaka utbetald brottskadeersättning från gärningspersoner.

Via Brottsofferfonden fördelar myndigheten medel till forskning och andra brottsoffer-inriktade projekt som bedrivs av civilsamhällets organisationer samt av offentliga och privata verksamheter. Fonden byggs huvudsakligen upp av en avgift som varje dömd person ska betala om brottet kan straffas med fängelse.

Myndighetens kunskapscentrum samlar och sprider information och forskningsresultat för att bidra till ett bättre bemötande av och stöd till brottsoffer. Det görs bland annat genom att erbjuda utbildning och sprida information till andra myndigheter, civilsamhällets organisationer och brottsoffer.

Stöd till det civila samhället

Brottsoffermyndigheten stödjer det civila samhället på olika sätt, dels via fördelning av medel från Brottsofferfonden till organisationer som på något sätt jobbar med brottsoffer, dels genom utbildningsinsatser som kostnadsfria temadagar och föreläsningar för verksamma inom organisationerna. Utbildningarna kan till exempel handla om brottsoffers reaktioner, mäns våld mot kvinnor, brottsoffer med funktionsnedsättning, barn som drabbas av brott och ersättningsmöjligheter vid brottsutsatthet.

Brottsofferstödjande organisationer kan kontakta myndighetens servicetelefon. Här kan de få svar på frågor om bland annat brottsoffers rätt till ekonomisk kompensation, vad som händer under en förundersökning och hur en rättegång går till. Dessutom kan civilsamhällesorganisationer vända sig direkt till handläggare på Brottsofferfonden för stöd och råd om bidrag och projektansökningar.

Brottsofferfonden kan bevilja medel för projekt som ska uppmärksamma och öka kunskapen om brottsoffer eller förbättra bemötandet av eller stödet till brottsoffer. Det kan handla om att arrangera grund- eller vidareutbildning-

ar, utveckla informationsmaterial eller arrangera temadagar. Bidrag fördelas till många olika verksamheter, till exempel brottsofferjourer, kvinnojourer, föreningar som arbetar med offer för sexuella övergrepp, anhörigföreningar och etniska föreningar.

Samarbete med det civila samhället

Brottsoffermyndigheten samverkar aktivt med många olika ideella organisationer och myndigheter på lokal, nationell och internationell nivå. Genom bidragsgivningen har fondens handläggare dagliga kontakter med många olika organisationer. Det innebär att myndigheten har god kunskap om civilsamhällets organisationer på brottsofferområdet. Myndigheten har också det övergripande ansvaret för vittnesstödsverksamheten som bedrivs av framför allt brottsofferjourer vid Sveriges tingsrätter. Arbetet, som bland annat omfattar utbildningsinsatser och riktlinjer för verksamheten, genomförs i nära samarbete med Domstolsverket och Brottsofferjouren Sverige.

Myndigheten ansvarar för en samverkansgrupp för brottsofferarbete som består av myndigheter och organisationer från civilsamhället. Gruppen syftar till att utveckla verksamheterna för brottsoffer och lägga en grund för fortsatt samarbete mellan medverkande organisationer. Dessutom medverkar myndigheten i andra sammanhang där frågor som rör civilsamhället diskuteras, till exempel i nätverket för bidragsgivande myndigheter. Civilsamhällets aktörer bjuds även in till samrådsgrupper när myndigheten genomför regeringsuppdrag. Brottsoffermyndigheten samarbetar också med internationella brottsofferorganisationer, till exempel i EU-finansierade projekt.

Myndigheten arrangerar många konferenser och utbildningar i samverkan med andra myndigheter och med civilsamhällesorganisationer. Myndighetens största arrangemang, Internationella brottsofferdagen, genomförs årligen i samverkan med ett flertal civilsamhällesorganisationer.

Det finns ett ömsesidigt kunskapsutbyte mellan Brottsoffermyndigheten och de organisationer som arbetar med brottsofferfrågor. Representanter för civilsamhällesorganisationer bjuds ofta in som föreläsare till myndighetens temadagar och utbildningsinsatser. Myndigheten medverkar i sin tur i många av föreningarnas arrangemang.

Mer information

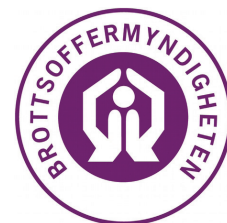
www.brottsoffermyndigheten.se

Information till unga brottsoffer:

www.jagvillveta.se

Utbildning om hur en rättegång går till:

www.rattegangsskolan.se

Diskrimineringsombudsmannen

Diskrimineringsombudsmannen (DO) har i uppdrag att främja lika rättigheter och möjligheter samt att motverka diskriminering. Myndigheten identifierar särskilda förändringsbehov och arbetar strategiskt och långsiktigt för att nå resultat inom dessa. Diskrimineringsombudsmannens huvudsakliga uppgifter är att:

- utveckla och samla kunskap
- sprida och utbyta kunskap
- påverka och driva på
- utöva tillsyn.

Kunskap är en förutsättning för att DO ska kunna utföra sitt uppdrag och bidra till att andra aktörer kan främja lika rättigheter och möjligheter och motverka diskriminering. Bland annat behövs konkret kännedom om hur de diskriminerande hindren för lika rättigheter och möjligheter ser ut. Civilsamhällets organisationer har djup kunskap om hur diskriminering kan ta sig uttryck och dessa erfarenheter är en ovärderlig källa till information.

Stöd till det civila samhället

Som ett led i förändringsarbetet genomför myndigheten bland annat särskilda utbildningar och andra kapacitetshöjande insatser riktade till civilsamhällets organisationer, till exempel rättighetsbaserade utbildningar som ofta är kopplade till ett speciellt uppdrag eller verksamhetsfält inom myndigheten. DO samarrangerar även lokala och regionala kurser i hur civilsamhället kan använda diskrimineringslagstiftningen i sin egen verksamhet för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter. Bidragsgivning till civilsamhället ingår inte i myndighetens uppdrag.

Samarbete med det civila samhället

Diskrimineringsombudsmannen kan inte uppnå ett samhälle fritt från diskriminering med tillgång till lika rättigheter och möjligheter på egen hand. Därför samverkar DO med organisationer i civilsamhället i många olika frågor. DO har till exempel referensgrupper med representanter från det civila samhället i alla större satsningar och verksamhetsområden som ombudsmannen genomför.

Myndigheten har regelbunden kontakt med de lokala antidiskrimineringsbyråerna och deras nationella förening Sveriges antidiskrimineringsbyråer (SADB), och med många andra organisationer i det civila samhället som arbetar mot diskriminering och för tillgång till lika rättigheter och möjligheter samt med organisationer som på andra sätt anknyter till DO:s olika uppdrag och verksamhetsområden.

Diskrimineringsombudsmannen samverkar med *Mänskliga Rättighetsdagarna* inför, under och efter den årliga konferensen enligt ett särskilt avtal. Utöver att arrangera egna seminarier bistår myndigheten också MR-dagarnas kansli på olika sätt.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Samverkan med det civila samhället utgår från de samhällsproblem och diskriminerande hinder som DO identifierar. Ett kontinuerligt kunskapsutbyte med civilsamhället och andra aktörer är en förutsättning för att myndigheten ska kunna urskilja sådana hinder.

Utbildningsinsatser och övrig samverkan med de lokala antidiskrimineringsbyråerna och andra delar av föreningslivet syftar till att

stärka arbetet mot diskriminering och för lika rättigheter och möjligheter lokalt och regionalt genom att bygga nätverk och bidra till dialog mellan civilsamhället och ansvariga parter inom kommuner och landsting eller andra ansvariga aktörer på orten.

Diskrimineringsombudsmannen ingår i ett nätverk för lokalt antidiskrimineringsarbete tillsammans med företrädare för Sveriges Kommuner och Landsting, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Sveriges antidiskrimineringsbyråer. Ombudsmannen tar också emot utländska besök där det i många delegationer ingår företrädare för civilsamhället.

Mer information

www.do.se

**diskriminerings
ombudsmannen**

Folkbildningsrådet

Folkbildningsrådet är en ideell förening med vissa myndighetsuppdrag som de fått av regering och riksdag. Rådet har tre medlemmar som tillsammans representerar svensk folkbildning:

- Studieförbunden i samverkan – representerar de tio studieförbunden.
- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) – representerar de folkhögskolor som har lands- ting och regioner som huvudmän.
- Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO) – representerar de folkhögskolor som har folkrörelser och andra organisationer som huvudmän.

För medlemmarnas räkning ska rådet fullgöra det som regering och riksdag kräver för att den verksamhet som studieförbund och folkhögskolor bedriver ska få statsbidrag.

Folkbildningsrådet har som sektorsansvarig för folkbildningen i uppgift att bevaka och förmedla kunskap om folkbildningen till regering, riksdag, myndigheter, kommuner, landsting, regioner samt internationella organ. De har i uppgift att särskilt bevaka folkhögskolan som utbildningsform.

Högsta beslutande organ är representantskapet och verksamheten leds av en styrelse.

Stöd till det civila samhället

I regeringens proposition 2013/14:172 *Allas kunskap – allas bildning* finns ett särskilt mål för den statliga folkbildningspolitiken:

”Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.”

Ett grundläggande skäl för att samhället ska ge stöd till folkbildningen är att den bidrar till att utveckla demokratin. Syftet med statens stöd till folkbildningen är därför att:

- stödja verksamheter som bidrar till att stärka och utveckla demokratin
- bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang för att delta i samhälls-utvecklingen
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället
- bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Villkor för det statliga stödet till folkbildningen anges i förordning (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen.

Folkbildningsrådet godkänner också nya folkhögskolor och studieförbund som mottagare av statsbidrag.

Samarbete med det civila samhället

Folkbildningsverksamhet med både långa och korta kurser och kulturaktiviteter sker i studieförbund, främst genom studiecirklar och kulturprogram, och på folkhögskolor.

Folkbildningen bärs av idéer om politik, religion, kultur och samhälle. Den nära kopplingen till folkrörelser och föreningar ger studieförbunden och folkhögskolorna deras olika profiler. En stor del av folkbildningsarbetet sker i samarbete med de folkrörelser och andra organisationer som är samarbetsparter eller medlemmar i studieförbunden eller med huvudmän för folkhögskolorna.

Folkbildningsrådet samverkar med företrädare för det civila samhället. De är medlemmar i organisationer på nationell och internationell nivå som bland annat arbetar med vuxnas lärande och det civila samhället.

Verktyg och arbetsätt för samverkan

Varje år sammanställer Folkbildningsrådet statistik över studieförbundens verksamhet. På Statistiska centralbyråns (SCB) webbplats finns detaljerad statistik om studiecirklar, kulturprogram och annan folkbildningsverksamhet som har fått statsbidrag. På uppdrag av Folkbildningsrådet samlar SCB också in och sammanställer statistik över folkhögskolornas verksamhet.

Folkbildningsrådet publicerar varje år flera rapporter och utvärderingar av folkbildningens betydelse för samhället.

Mer information

www.folkbildningsradet.se

www.scb.se

Förordning:

SFS 2015:218 *Förordning (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen.*

Proposition:

Regeringens proposition 2013/14:172 *Allas kunskap – allas bildning.*

Folk-
bildnings-
rådet

Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten är en nationell kunskapsmyndighet med vision om en folkhälsa som stärker samhällets utveckling. Myndigheten verkar för likvärdiga förutsättningar för god hälsa genom att:

- följa befolkningens hälsoläge och analysera bakomliggande faktorer
- utvärdera folkhälsoinsatser
- främja hälsa
- förebygga sjukdomar
- stödja smittskyddsarbetet med epidemiologiska och mikrobiologiska analyser
- ansvara för beredskap och hantering av hälsohot.

I samverkan med andra aktörer, statliga myndigheter, landsting och kommuner samt det civila samhällets organisationer, arbetar myndigheten med att ta fram kunskapsunderlag, ge metodstöd, följa upp insatser och fördela statsbidrag.

Stöd till det civila samhället

Folkhälsomyndigheten fördelar statsbidrag till det civila samhällets organisationer inom ramen för olika regeringsuppdrag, särskilda regeringsbeslut och förordningar:

- *Organisationsbidrag för verksamhet mot överdrivet spelande* fördelas till ideella organisationer som arbetar med förebyggande verksamhet i syfte att minska skadeverkningarna av spel om pengar (SFS 2015:456).
- *Organisationsbidrag för tobaksförebyggande verksamhet* till ideella organisationer på riksnivå vars huvudsakliga verksamhet är att

bedriva förebyggande verksamhet i syfte att minska tobaksbruket (SFS 2015:456).

- *Organisations- och verksamhetsbidrag för hiv/STI-prevention* ges till ideella organisationer på riksnivå för verksamhet inriktad mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar (SFS 2006:93).
- *Projektbidrag för utveckling av ANDT-förebyggande arbete* ges i syfte att stödja utvecklingen av ett långsiktigt och kunskapsbaserat förebyggande arbete inom ANDT-området.
- *Verksamhetsbidrag för psykisk hälsa och suicidprevention* fördelas till ideella organisationer som bedriver främjande och förebyggande arbete inom området psykisk hälsa och suicidprevention.
- *Verksamhetsbidrag* kan sökas av ideella organisationer som arbetar för att stärka psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa och suicid hos barn och unga som är asylsökande eller nyanlända.

Samarbeten mellan myndigheten och det civila samhället

Utöver bidragsgivningen samarbetar Folkhälsomyndigheten med det civila samhället inom flera olika områden, till exempel vid utformning och implementering av insatser, metodutveckling och forskning samt vid utvecklingen av nationella informationsinsatser.

Folkhälsomyndigheten:

- är nationell samordnare av arbetet med att förebygga suicid och ansvarar för att utveckla en långsiktig struktur för samverkan med det civila samhället

- har ett regeringsuppdrag om att utveckla långsiktiga former för dialog med respektive nationell minoritet och urfolk för att följa och analysera hälsosituationen. Dialogen sker med de nationella minoriteternas och urfolks organisationer och utgångspunkten är att identifiera respektive grupps behov och förutsättningar samt lämpliga metoder för datainhämtning.

- genomför ett projekt för att kartlägga och utveckla målgruppsanpassade kommunikationsinsatser i områden med låg vaccinationstäckning. Pilotområde är Tensta/Rinkeby där vaccinationstäckningen för mässling, påssjuka och röda hund varit låg sedan slutet av 1990-talet. Utifrån en kvalitativ studie från 2013 och i samarbete med somaliska intresseföreningar och BVC har myndigheten utvecklat ett paket av hälsokommunikationsinsatser riktade till småbarnsföräldrar och kompetensutveckling för BVC-personal. En central del i projektet är konceptet medborgare-till-medborgare där föräldrar och nyckelpersoner förmedlar kunskap och information om vaccinationer i egna nätverk och i närsamhället.

- har tagit fram en struktur för samverkan med det civila samhället inom arbetet för den nationella hiv-strategin, till exempel i form av referensgrupper. Civilsamhällets organisationer har på så sätt möjlighet att ge råd om till exempel vilken enkätutformning som bäst gagnar målgruppen, delta i diskussioner kring resultaten samt delta i spridningen av dessa. De är också betydelsefulla för att driva och utveckla det hiv-preventiva arbetet och de socialt stödjande verksamheterna för personer som lever med hiv.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Myndigheten har utvecklat flera samverkansformer för att underlätta dialogen med det civila samhällets organisationer. Inom suicidprevention finns en nationell intressegrupp som har skapats för att främja utbytet av kunskap, behov och erfarenheter.

Vid myndigheten finns även *Samverkansgruppen för hiv- och STI-prevention* som består av representanter från myndigheter, landsting, kommuner och det civila samhällets organisationer. Samverkan med de organisationer som beviljats statsbidrag för hiv-prevention sker inom ramen för ett särskilt råd kallat *Organisationsforum*.

Mer information

www.folkhalsomyndigheten.se

Förordningar

SFS 2006:93 *Förordning (2006:93) om statsbidrag till verksamhet inriktad mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar.*

SFS 2015:456 *Förordning (2015:456) om statsbidrag till organisationer som bedriver förebyggande arbete för att minska tobaksbruket eller verksamhet mot överdrivet spelande.*

Folkhälsomyndigheten

Försäkringskassan

Försäkringskassan ansvarar för en stor del av den svenska socialförsäkringen och förverkligar regeringens politik inom socialförsäkringsområdet. Socialförsäkringen gäller i stort sett alla som bor eller arbetar i Sverige. Uppdraget är att utreda, besluta om och betala ut bidrag och ersättningar som ger ekonomiskt skydd vid sjukdom, funktionsnedsättning, arbetsskada och när barnen är små.

Myndighetens arbete syftar till att ge människor inflytande över sin egen livssituation och ska bidra till ett samhälle där människor känner trygghet, även om livet tar en ny vändning. Ett centralt område handlar om att samordna olika åtgärder som olika samhällsaktörer har ansvar för så att människor vid behov får rätt stöd att komma i arbete och att kunna försörja sig.

Stöd till det civila samhället

Försäkringskassan betalar främst ut bidrag och ersättningar till privatpersoner, men tillhandahåller även olika typer av stöd till arbetsgivare i form av ekonomiska bidrag och dialog i enskilda ärenden. Civilsamhällets organisationer

kan vara sådana arbetsgivare. Vid behov finns även möjlighet till samverkan på en strukturell nivå i form av överenskommelser.

Försäkringskassan administrerar de bidrag som arbetsgivare kan ansöka om till arbetsplatsnära stöd och arbetshjälpmedel. På webbplatsen finns särskild information riktad till olika aktörer. Det finns även ett kundcenter som svarar på frågor.

Samarbete med det civila samhället

Civilsamhällets organisationer är viktiga aktörer på arbetsmarknaden både som arbetsgivare och som utförare av olika typer av stödinsatser för Försäkringskassans kunder. Organisationerna är också viktiga dialogpartner i olika sammanhang. Myndighetens samverkan med det civila samhället sker främst lokalt, till exempel genom insatser finansierade av samordningsförbund eller i europeiska socialfondsprojekt. Nationellt deltar Försäkringskassan i Funktionshinderrådet, ett forum vars syfte är att diskutera gemensamma frågor. Ett regelbundet samarbete sker också med organisationen Ung

Cancer kring frågor som rör cancerdrabbades sjukpenning.

Myndigheten arbetar för att skapa en mer strukturerad samverkan med civilsamhället och har nyligen beslutat om en policy för myndighetens arbete kring arbetsintegrerande sociala företag. Sedan flera år tillbaka medverkar Försäkringskassan i en nationell samverkansgrupp bestående av myndigheter och stödorganisationer kring arbetsintegrerande sociala företag. Tillsammans har gruppen tagit fram och administrerar den myndighetsgemensamma webbplatsen www.sofisam.se.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Försäkringskassan medverkar för närvarande i en förstudie inom Europeiska socialfonden, kallad PIACS. En del av förstudien undersöker kompetensutvecklingsbehovet hos myndighetens personal kring frågor som rör civilsamhället och arbetsintegrerande sociala företag. Ett syfte är också att undersöka förutsättningarna

för att ta fram en myndighetsgemensam utbildning. Förstudien väntas bli klar under hösten 2016.

Mer information

www.forsakringskassan.se

www.sofisam.se

Jordbruksverket

Jordbruksverket är regeringens expertmyndighet på det jordbrukspolitiska området. Myndigheten jobbar för att:

- jordbruket ska vara konkurrenskraftigt
- landsbygden ska leva
- samhället ska vara hållbart.

Jordbruksverket är förvaltningsmyndighet för landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet som består av stöd och ersättningar som är till för att utveckla lands- och kustbygder. Jordbruksverket är även förvaltningsmyndighet för lokalt ledd utveckling som utöver jordbruksfonden för landsbygdsutveckling samt havs- och fiskerifonden även omfattar socialfonden och regionala utvecklingsfonden.

Landsbygdsnätverket, som är knutet till landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet, har sitt kansli på Jordbruksverket. Nätverket har som mål att samla nationella aktörer, bland annat aktörer från civilsamhället, för att kunna genomföra programmen på ett mer effektivt sätt. Nätverket skapar på detta sätt möjligheter till mötesplatser där parter på lokal, regional, nationell och internationell nivå kan utbyta erfarenheter om bland annat metodutveckling.

Stöd till det civila samhället genom bidrag

Jordbruksverket ansvarar både för reglerna och för utbetalningarna till de stöd som går att söka inom landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskerifonden (2014–2020). Ansökan görs hos länsstyrelserna, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen, Tillväxtverket eller Sametinget beroende på vilket stöd som söks.

Civilsamhällesorganisationer kan exempelvis söka pengar till investeringar för att utveckla:

- småskalig infrastruktur
- kommersiell och offentlig service
- fritids- och idrottsanläggningar
- rekreation och turism
- natur- och kulturmiljöer
- hembygdsgårdar
- bredband.

Det är också möjligt för det civila samhället att vara involverade i olika samarbeten och pilotprojekt på landsbygden.

Landsbygdsnätverkets kansli bidrar till att nätverkets medlemsorganisationer kan utbyta erfarenheter och samverka. Kansliet informerar också potentiella stödmottagare om landsbygds-, havs- och fiskeripolitiken och om stöden inom programmen.

Samarbete med det civila samhället

Jordbruksverket har fortlöpande kontakter med det civila samhället för att få synpunkter i olika frågor som berör myndighetens uppdrag. Det kan röra sig om referensgrupper kring vissa teman eller om att få synpunkter i enstaka frågor.

I arbetet med lokalt ledd utveckling är samverkan och kontakter med civilsamhället centralt för myndigheten. *Leader* är en metod för landsbygdsutveckling, där de som bor och verkar i området driver utvecklingen. Människor från offentlig, privat och ideell sektor samlas i ett partnerskap och bildar tillsammans en lokal utvecklingsgrupp, en så kallad *LAG*. I varje område tar man gemensamt fram en lokal utvecklingsstrategi.

Landsbygdsnätverket bidrar också till att knyta ihop aktörer på olika nivåer. Alla intresseorganisationer och myndigheter som är verksamma på nationell nivå och som är viktiga för att nå målen med landsbygds-, havs- och fiskeriprogrammen samt lokalt ledd utveckling kan bli medlemmar i nätverket. Här samverkar alltså offentliga och privata organisationer med det civila samhället kring exempelvis integration, kommersiell och offentlig service samt unga i landsbygdsutveckling. Inom nätverket utbyter medlemsorganisationerna erfarenheter, sprider information och fördjupar kontakter och samarbeten. De analyserar lärande exempel samt utvecklar och sprider metoder.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Allt om landet är en webbpublikation som samlar kunskap om Sveriges landsbygd. Avsnittet *Allt om föreningsliv och kultur på landsbygden* pekar på de värden som civilsamhällesorganisationerna tillför samhället. Ett exempel är att de ideella föreningarna både bidrar med olika aktiviteter och är viktiga arbetsgivare på landsbygden.

Landsbygdsnätverkets huvudsakliga arbete sker genom tematiska arbetsgrupper och delnätverk som fokuserar på olika verksamhetsområden och arbetar med olika typer av aktiviteter.

Konkreta exempel på nätverksverktyg är:

- nyhetsbrev
- tankesmedjor
- webbplatser
- sociala medier
- kampanjer
- filmer
- rapporter
- kartläggningar
- leader- och nätverksträffar.

Mer information

www.jordbruksverket.se

www.landsbygdsnatverket.se

Konsumentverket

Konsumentverket är en statlig myndighet med målsättningen säkra och medvetna konsumenter. Verksamheten består framför allt av:

- tillsyn över konsumentlagar och produktsäkerhetslagen
- vägledning och information till konsumenter
- stöd till den kommunala konsumentvägledningen samt till budget- och skuldrådgivningen.

I samarbete med näringslivet tar de fram vägledningar och överenskommelser med olika branscher. De har flera webbplatser och andra kanaler för att nå ut till konsumenterna, till exempel vägledningstjänsterna:

- *Hallå konsument* som besvarar frågor via webb, telefon och chatt.
- *Konsument Europa* dit de som handlat inom EU kan vända sig om de fått problem.

Stödet till kommunerna sker bland annat genom utbildningsinsatser och kompetensstöd samt genom att tillhandahålla statistikverktyg. Konsumentverket arbetar också med konsumentfrågor som rör barn och unga, hållbar konsumtion och funktionshinderfrågor.

Stöd till det civila samhället

Konsumentverket delar årligen ut 13 miljoner kronor i statligt stöd till ideella organisationer på konsumentområdet. Verksamheten styrs sedan 2008 av en förordning som ger möjlighet att fördela organisationsstöd, verksamhetsstöd och projektstöd. Under de senaste tre åren har Konsumentverket dock bara beviljat verksamhetsstöd och organisationsstöd.

De organisationer som beviljas stöd har sin verksamhet inom olika områden, till exempel miljömässigt hållbar konsumtion, rättvis handel, kollektivtrafik, tillgänglighet för konsumenter med funktionsnedsättningar, motor, livsmedel och finansmarknaden. Gemensamt är dock att alla arbetar med att tillvarata konsumenternas intressen, vilket även måste vara ett huvudsyfte för att en organisation ska få organisationsstöd. Varje år beviljas mellan 6 och 8 organisationer organisationsstöd och ett 20-tal beviljas verksamhetsstöd.

Samarbete med det civila samhället

Konsumentverket samarbetar med det civila samhällets organisationer i flera olika sammanhang, till exempel:

- Samarbete i samband med att ta fram vägledning för olika branscher. Till exempel *Vägled-*

ning för badsäkerhet, där Svenska livräddningssällskapet var en samarbetspart. Ett annat exempel är *Vägledning för dyksäkerhet* där Svenska sportdykarförbundet deltog i arbetet.

- Konsumentverket hänvisar till organisationer från civila samhället som har specialkompetens i vissa frågor. Det görs bland annat genom länkning till vissa organisationers hemsidor från webbplatsen Hallå konsument, till exempel till Svenska Motorcykelförbundet, NTF och flera miljöorganisationer.
- Konsumentverket anlitar det civila samhällets organisationer vid personalutbildningar, föreläsningar och i vissa projekt för att få specialkompetens. Bland annat Jordens vänner, Håll Sverige Rent och RSMH vid utbildningar, FUB (föreningen för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna) vid framtagandet av ett utbildningsmaterial för grundsärskolan och Dyslexiförbundet vid framtagandet av webbplatsen Hallå konsument.
- Konsumentverket samarbetar ibland med det civila samhället för att nå ut till specifika målgrupper med konsumentinformation, till exempel funktionshinderorganisationer, pensionsorganisationer och organisationer inom det sociala området.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Konsumentverket har sedan många år ett formaliserat samråd med funktionshinderrörelsen. Myndighetens funktionshinderråd består av åtta ledamöter från olika organisationer som träffar ledningen två gånger per år. Generaldirektören är ordförande och syftet är att få synpunkter och förslag från ledamöterna om funktionshinderfrågor för att utveckla myndighetens verksamhet.

Konsumentverket är ordförande i Standardiserings konsument- och arbetstagaråd (SKA-rådet) som ska främja att det civila samhället deltar i standardiseringsarbetet. I rådet ingår ytterligare två ledamöter från statliga myndigheter och fem ledamöter från det civila samhället.

Myndigheten har under flera år stöttat projektet *Gilla din ekonomi* som drivs av ett studieförbund och som syftar till att utbilda unga arbetslösa i privatekonomi.

Mer information

www.konsumentverket.se

www.hallakonsument.se

Konsument
verket • KO

Länsstyrelserna

Länsstyrelsens viktigaste uppgift är att se till att de mål som riksdag och regering slagit fast inom en rad olika politikområden uppnås, samtidigt som hänsyn ska tas till länets förutsättningar. De 21 länsstyrelserna ska ha ett samlat regionalt perspektiv och samordna olika samhällsintressen. Länsstyrelsernas sakområden är bland annat:

- livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
- regional tillväxt
- infrastrukturplanering
- hållbar samhällsplanering och boende
- energi och klimat
- kulturmiljö
- skydd mot olyckor samt krisberedskap och civilt försvar
- naturvård samt miljö- och hälsoskydd
- lantbruk och landsbygd
- fiske
- folkhälsa
- jämställdhet
- integration.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Länsstyrelserna samverkar med det civila samhället inom flera av de nämnda sakområdena. Det sker bland annat genom nätverk, partnerskap samt arbets- och fokusgrupper.

Civilsamhället bjuds också in och deltar i informationsträffar, konferenser, samråd, erfarenhetsutbyten och referensgrupper. En viktig del av länsstyrelsernas kontakter med civilsamhället sker via projektstöd där civilsamhället kan fungera som både projektägare och samarbetspart i olika typer av insatser i länen.

Samarbete med det civila samhället

Länsstyrelserna administrerar och delar ut ett antal olika projektmedel som aktörer från civilsamhället har möjlighet att ta del av själva eller som samverkanspart till exempelvis en kommun. Samverkan med och stöd till civilsamhället sker inom fler verksamhetsområden, till exempel inom integration, naturvård, kulturmiljö, klimatfrågor och jämställdhet. Länsstyrelsernas samverkan inom integrationsområdet beskrivs närmare på nästa sida.

Samverkan inom integrationsområdet

Ett av de områden som för närvarande står högt upp på länsstyrelsernas agenda är integration. De ska fördela mottagandet av nyanlända i länen, ge stöd till kommunerna, dela ut statsbidrag till integrationsfrämjande insatser samt följa upp den verksamhet som sker i kommunerna inom mottagande och etablering. Länsstyrelserna ska prioritera insatser och utveckling av regional samverkan som väsentligt bidrar till att öka kommunernas beredskap och mottagningskapacitet.

Regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att stärka det civila samhällets roll i mottagande och etablering av nyanlända. Detta sker bland annat genom de utvecklingsmedel som länsstyrelserna fördelar inom integrationsområdet och där samverkan med det civila samhället är en av prioriteringsgrunderna.

Länsstyrelserna har också fått regeringens uppdrag att samordna och koordinera arbetet med tidiga insatser för asylsökande (TIA) i hela landet. Verksamhet för asylsökande bedrivs i huvudsak av olika organisationer inom civilsamhället, vilket innebär att uppdraget även kan ses som en satsning på civilsamhället. Syftet med insatserna är att påskynda etableringsprocessen och samtidigt göra väntetiden, som uppstår då asylansökan prövas, mer menings-

full. Tidiga insatser ska bidra till att främja asylsökandes kunskaper i svenska språket, kunskaper om det svenska samhället och den svenska arbetsmarknaden samt om hälsa.

Länsstyrelsernas uppdrag inom TIA kan sammanfattas i följande punkter:

- **Samordna och koordinera insatser.** Länsstyrelserna ska verka för en god geografisk spridning av insatser som når en så stor andel av målgruppen som möjligt.
- **Stödja verksamheter** i arbetet med tidiga insatser. Stödet kan till exempel handla om hjälp med samordning, kompetensutveckling eller utlysning av statsbidrag.
- **Besluta och betala ut statsbidrag** till föreningar som bedriver verksamhet i form av tidiga insatser för asylsökande.
- **Följa upp** att tidiga insatser erbjuds och når asylsökande i länen och att de resurser som avsätts för olika typer av insatser används ändamålsenligt.

Mer information

www.lansstyrelsen.se

Länsstyrelserna

Migrationsverket

Migrationsverket finns till för människor som söker skydd i Sverige och för dem som vill arbeta, studera eller bo här. Myndigheten tar emot ansökningar, prövar dem och fattar beslut om vilka som har rätt att komma hit eller stanna här och vilka som måste lämna landet.

Migrationsverkets verksamhet ska alltid vägledas av empati, tydlighet och mod. I samarbetet med civilsamhället handlar det om att myndigheten ska arbeta med aktiviteter som värnar till exempel demokrati, fri åsiktsbildning och respekt för alla människors lika värde.

Samarbete med det civila samhället

Migrationsverket för en kontinuerlig dialog med det civila samhället för ömsesidigt erfarenhets- och informationsutbyte. Rättsavdelningen på Migrationsverket träffar regelbundet organisationer inom civilsamhället som arbetar med sådana frågor för att informera om rättsliga ställningstaganden och svara på frågor.

Enheten för sakfrågekompetens på myndigheten ansvarar för att utveckla arbetet med hbtq-frågor, människohandel, barnfrågor, funktionsnedsättning och genusbaserat våld.

I detta arbete för de dialog med civilsamhällets organisationer inom respektive fält.

Det civila samhället deltar också i olika referensgrupper för att testa digitala lösningar och information som riktar sig till asylsökande. Referensgrupperna diskuterar även hur Migrationsverket kan förbättra sitt bemötande och sin service så att myndigheten uppfyller de asylsökandes behov på ett bättre sätt, till exempel är Migrationsverkets ungdomsråd en sådan referensgrupp. Rådet består av unga som är aktiva i Ensamkommandes förbund och Ensamkommandes förening och som har erfarenhet av att komma till Sverige utan vårdnadshavare. De träffar regelbundet generaldirektören och diskuterar med denne om hur myndigheten kan utveckla sitt arbete.

Röda korset och Migrationsverket har under-tecknat en avsiktsförklaring som beskriver hur myndigheten och organisationen gemensamt ska samverka för att stärka det civila samhällets beredskap och förmåga att bidra till ett humant och värdigt mottagande.

Många ideella organisationer är engagerade i olika aktiviteter för asylsökande. Migrationsverket ser positivt på engagemanget och vill stödja det som ett led i att göra väntan mer meningsfull för de som söker asyl. Därför arbetar Migrationsverket med mötesplatser för att skapa kontakter mellan asylsökande och civilsamhället. Migrationsverket kan:

- betala det material som behövs till de aktiviteter som organisationerna vill erbjuda
- tillhandahålla lokaler för aktiviteterna
- ordna möten med asylsökande
- ge information om asylprocessen.

Lokalerna kan vara samlingsrum på anläggningsboenden eller hyras av Migrationsverket. Reseersättningar kan även betalas ut till asylsökande som vill delta i aktiviteter som organiseras i de ideella organisationernas egna lokaler.

För att kunna erbjuda stöd till lokaler, material och reseersättningar krävs ett skriftligt avtal mellan organisationen och Migrationsverket.

Stöd till det civila samhället

Inom ramen för EU:s gemensamma asyl- och migrationspolitik finns fondmedel att söka och det är Migrationsverket som förvaltar dessa medel. Det civila samhällets organisationer och andra organisationer kan ansöka om medfinansiering för projekt inom asyl, integration samt återvändande.

Migrationsverket ska enligt ett regeringsuppdrag arbeta med frivillig återvandring.

I uppdraget ingår att underlätta återvandring för personer som fått permanent uppehållstillstånd i Sverige som flyktingar eller skyddsbehövande, av humanitära skäl eller som tagits ut på flyktingkvoten. Som en del i uppdraget erbjuder Migrationsverket projektstöd till det civila samhällets organisationer som arbetar med att förbereda för återvandring.

Mer information

www.migrationsverket.se

Allmän information och statistik:

www.migrationsverket.se/fakta

Myndigheten för kulturanalys

Myndigheten för kulturanalys är en myndighet under Kulturdepartementet. Kulturanalys bildades 2011 och myndighetens uppdrag är att utvärdera och redovisa effekter av förslag och genomförda åtgärder inom kulturområdet. Detta ska göras med utgångspunkt i de kulturpolitiska målen.

Enligt sin instruktion ska de särskilt:

- bedriva omvärldsbevakning inom kulturområdet och andra relevanta samhällsområden
- analysera kulturområdets samlade finansiering
- bedöma effekterna av den statliga verksamhetsstyrningen och bidragsordningarna inom kulturpolitiken
- följa forskningen inom kulturområdet
- bedöma utvecklingen av mångfald, tillgänglighet och jämställdhet inom kulturområdet
- löpande utvärdera den så kallade *kultursamverkansmodellen*.

Kulturanalys har även ansvar för merparten av den officiella statistiken inom kulturområdet samt för att genomföra kulturvaneundersökningar.

Samarbete med det civila samhället

Kulturanalys fördelar inga egna bidrag till det civila samhället. Myndigheten erbjuder inte heller någon annan typ av riktat stöd. Det civila samhället inom kulturområdet är dock en viktig målgrupp för det kunskapsunderlag som Kulturanalys tar fram och ambitionen är att underlaget ska vara till nytta även för det civila samhällets aktörer i deras verksamheter.

Civilsamhället spelar en avgörande roll för att skapa ett starkt och varierat kulturliv. Det är därför viktigt att Kulturanalys i sitt arbete även tar hänsyn till kulturorganisationer inom det civila samhället och de effekter som kulturpolitiken får för dessa aktörer. Kulturanalys ser civilsamhällets förutsättningar att på olika sätt delta i kulturlivet som viktiga att studera och analysera i relation till politiskt uppsatta mål och förordningar. Därutöver är det civila samhällets aktörer viktiga dialogpartner och målgrupper för det kunskapsunderlag som myndigheten tar fram.

Kulturanalys arbetar därför på olika sätt för att inkludera det civila samhället i sina analyser och utvärderingar. I utvärderingarna av kultur-

Samverkansmodellens effekter beaktas, exempelvis, i vilken utsträckning det civila samhället inkluderas och ges inflytande i framtagandet av de regionala kulturplanerna och i implementeringen av den regionala kulturpolitik som finansieras inom kultursamverkansmodellen. Kulturanalys har i utvärderingarna av kultursamverkansmodellens effekter lyft behovet av nya arbetssätt och kontakter för att öka inkluderingen och engagemanget från civilsamhällets aktörer.

Representanter för civilsamhället bjuds löpande in som talare och paneldeltagare vid de konferenser och seminarier som myndigheten anordnar och Kulturanalys deltar, i sin tur, vid evenemang som anordnas av civilsamhällets aktörer. Detta är en viktig del i myndighetens uppdrag att bedriva omvärldsbevakning inom kulturområdet.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Kulturanalys har som ambition att engagera aktörer som på olika sätt berörs tidigt i arbetsprocessen, så att deras kompetens och erfarenheter kan tas till vara i utformningen av olika studier. Inför utformningen av kulturvaneundersökningarna har myndigheten exempelvis samrått med represen-

tanter för det civila samhället för att på så vis fånga upp nya perspektiv och kulturuttryck att inkludera i undersökningen. En viktig aspekt har även varit att belysa den kultur som skapas, utövas och stöds inom det civila samhället.

Kulturanalys samarbetar även med organisationer inom det civila samhället för att hitta avgränsningar och diskutera förutsättningar för den officiella statistiken. Arbetsam (Arbetslivsmuseernas samarbetsråd) sitter med i Kulturanalys referensgrupp för museistatistiken.

Mer information

www.kulturanalys.se

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är en statlig myndighet med uppgift att utveckla samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser. Ansvaret omfattar frågor om skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar, i den utsträckning inte någon annan myndighet har ansvaret. Visionen är ett säkert samhälle i en föränderlig värld.

MSB arbetar genom kunskapsuppbyggnad, ekonomiskt stöd, utbildning, övning, reglering, tillsyn och eget operativt arbete i nära samverkan med kommuner, landsting, myndigheter, företag och organisationer för att uppnå ökad trygghet och säkerhet på alla samhällsnivåer.

Vid olyckor, kriser och höjd beredskap är civilsamhällets organisationer viktiga. Därför ingår det i MSB:s uppdrag att stödja och samverka med civilsamhället. Det sker främst genom kunskapsutbyte, ekonomiskt stöd, uppdrag och operativ samverkan med olika organisationer.

Stöd till det civila samhället

MSB fördelar cirka 90 miljoner kronor årligen till ideella organisationer. Två tredjedelar går till uppdrag och en tredjedel till organisationsstöd (organisationsbidrag och verksamhetsbidrag). Organisationsstödet riktas till de 18 frivilliga försvarsorganisationerna som har en särskild roll i Sveriges kris- och krigsberedskap.

MSB stödjer även civilsamhällets organisationer genom bland annat nätverkande och kunskapsuppbyggnad.

Samarbete med det civila samhället

MSB samarbetar med det civila samhället dels genom uppdrag till organisationer, dels genom operativ samverkan.

Uppdrag:

- Uppdragsersättning fördelas utifrån ansökningar från ideella organisationer om uppdrag från anslag 2:7 om 33 mnkr/år för att stärka den enskilde medborgarens krisberedskapsförmåga.
- MSB inriktar och fördelar medel från anslag 2:4 Krisberedskap, som totalt är på ca 1 miljard kronor årligen, för att stärka samhällets samlade krisbe-

redskapsförmåga. De offentliga aktörer som kan söka medel har möjlighet att inkludera ideella organisationer i sina projekt eller satsningar.

- 33,4 miljoner kr/år från anslag 2:4 Krisberedskapsanslaget är öronmärkta för uppdrag till de 18 frivilliga försvarsorganisationerna, som kan ansöka om uppdragsersättning.

Operativ samverkan:

- MSB ansvarar för stödstyrkan, där Svenska Kyrkan, Röda Korset och Rädda Barnen ingår. Den arbetar vid internationella krishändelser där svenskar drabbas. MSB ansvarar även för en samverkansgrupp med stöd till drabbade och närstående.
- MSB använder sig av räddningshundekipage, utbildade av Svenska Brukshundklubben, som ingår i det svenska sök- och räddningsteamet vid internationella insatser.
- I den operativa krishanteringen på nationell nivå använder sig MSB av kriskommunikatörer utbildade av Försvarsutbildarna (Criscom).
- Vid flyktingsituationen 2015 bistod MSB Migrationsverket med en frivilligsamordnare.
- Under en pågående kris arrangerar MSB samverkanskonferenser och bjuder in aktörer inklusive berörda ideella organisationer.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Förutom anslagsprocess för hantering av ekonomiska medel, uppdrag och operativ samverkan arbetar MSB med en rad olika verktyg och arbetssätt:

- MSB arbetar aktivt med kunskapsuppbyggnad genom att initiera studier, ingå i andras studier, finansiera forskning och genomföra undersökningar med fokus på ideella organisationer på vårt område. Bland annat finansierar MSB en

post doc-forskare med fokus på frivillighet och krisberedskap under två år 2016–2018. MSB har också initierat en särskild studie om de frivilliga försvarsorganisationernas och trossamfundens arbete under flyktingsituationen 2015.

- *Fältguide för myndigheters samverkan med frivilliga och frivilligorganisationer under en kris* är en vägledning som MSB har tagit fram om de juridiska och ekonomiska förutsättningarna för samverkan mellan offentliga aktörer och ideella organisationer.
- MSB är kontaktpunkt i Sverige för arbetet med en internationell ISO-standard kring spontanfrivillighet.
- MSB för en kontinuerlig dialog med civilsamhällets organisationer genom möten, seminarier, konferenser och utbildningar.
- MSB har en särskild gd-dialog med de frivilliga försvarsorganisationerna, deltar på års/riksstämmor och genomför fältbesök för beviljade uppdrag.
- Till verktygen hör även föreskrifter som behövs för tillämpningen av förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet.

Mer information

www.msb.se

www.msb.se/sv/Insats--beredskap/Frivilliga-inom-krisberedskapen/

Förordning:

SFS 2009:1157 *Förordning (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet.*

**Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap**

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är förvaltningsmyndighet för frågor som rör ungdomspolitiken och politiken för det civila samhället.

I uppdraget ingår att:

- ta fram och förmedla kunskap om det civila samhällets villkor och utveckling
- vara ett stöd i dialogen mellan regeringen och det civila samhällets organisationer inom politiken för det civila samhället
- särskilt möta myndigheters behov av kunskap
- följa upp målen för den nationella ungdomspolitiken
- ta fram och förmedla kunskap om ungas levnadsvillkor
- stödja kommunerna i det ungdomspolitiska arbetet
- ge bidrag till föreningsliv och internationellt samarbete.

Samarbete med det civila samhället

Myndigheten har omfattande kontakter med det civila samhället och samråder i regel med relevanta aktörer för att få ta del av deras erfarenheter och kunskap. Ibland anlitas organisationer för att ta fram kunskapsunderlag eller för att samverka i genomförandet av olika spridningsaktiviteter.

Bidragsgivningen innebär att myndigheten ofta har kontakt med enskilda organisationer, bland annat diskuterar fokusgrupper kring ansökningsformulär och prioriteringar inom bidragsgivningen. Målgruppsundersökningar genomförs årligen.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor administrerar *Partsgemensamt forum* som ska underlätta dialogen mellan regeringen och det civila samhället. Där diskuteras bland annat hur förutsättningarna för det civila samhället kan förbättras. Dialogens innehåll och forumets arbetsprocess dokumenteras i en årlig rapport. Vartannat år arrangeras konferensen *Forum för det civila samhället*.

Stöd till det civila samhället

En betydande del av myndighetens stöd till det civila samhället sker genom statliga bidrag.

Myndigheten fördelar bidrag till:

- barn- och ungdomsorganisationer, etniska organisationer, hbtq-organisationer och antidiskrimineringsverksamhet
- internationellt ungdomssamarbete genom EU-programmet Erasmus+ Ung och Aktiv
- projekt som handlar om demokrati- och inflytandefrågor samt rasism och extremism.

I ungdomsdelen av EU-programmet, Erasmus+ Ung och Aktiv, ingår stöd till mobilitetsinsatser för unga, ungdomsledare och organisationer samt strategiska samarbetsprojekt för att utveckla nya arbetssätt och initiativ för att påverka politiken. Myndigheten informerar även om *EU-programmet Europa för medborgarna* som främjar demokratisk delaktighet, medborgarengagemang och frivillighet.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor bjuder in organisationer till erfarenhetsutbyten och erbjuder verktyg som syftar till att förtydliga och förbättra dialogen mellan den offentliga sektorn och det civila samhället. Alla parter kan vinna på samverkan och en gemensam referensram för sådana dialoger.

Kunskap om det civila samhället

Myndigheten tar fram och samlar in kunskap om det civila samhället. Kunskapsstödet riktar sig till offentliga tjänstepersoner och beslutsfattare, men också till företrädare för det civila samhället.

Varje år genomförs en uppföljning av det civila samhällets villkor med utgångspunkt i de sex principerna för politikområdet. Den belyser bland annat organisationernas syn på kontakten mellan det civila samhället och den offentliga sektorn på kommunal, regional och statlig nivå, organisationernas ekonomiska villkor och syn på lagar och regler.

Myndigheten samlar vetenskapligt grundad kunskap om det civila samhället på webbplatsen *civsam.se*. Kunskapsläget sammanfattas i forskningsöversikter inom olika ämnesområden. Där finns även övergripande kunskap om det civila samhället. Sedan 2013 fördelar myndigheten forskningsmedel till praktisknära forskning på teman i skärningspunkten mellan det civila samhället och den offentliga respektive privata sektorn.

Samarbete med andra offentliga aktörer

Myndigheten

- genomför årligen en nationell högskoleutbildning kring villkoren för det civila samhället som vänder sig till tjänstepersoner inom statlig och kommunal förvaltning
- arrangerar seminarier och workshoppar för myndigheter och kommuner
- driver ett myndighetsnätverk för civilsamhällesfrågor
- ingår i ett nätverk för erfarenhetsutbyte mellan bidragsgivande myndigheter
- gör i remissyttranden en bedömning om förslaget påverkar det civila samhället.

Mer information

www.mucf.se

Forskning om det civila samhället:

www.civsam.se

Myndigheten för stöd till trossamfund

Myndigheten för stöd till trossamfund ger stöd till trossamfund verksamma i Sverige. Syftet med stödet är att skapa förutsättningar för trossamfundet att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänster, själavård, undervisning och omsorg enligt lag om stöd till trossamfund (SFS 1999:932) och förordning om statsbidrag till trossamfund (SFS 1999:974). Myndigheten fördelar statsbidrag till ett 60-tal trossamfund med cirka 800 000 medlemmar. Dessa nationella trossamfund representerar runt 2 500 församlingar runtom i Sverige. Myndigheten var fram till och med den 1 juli 2017 en så kallad nämndmyndighet och hette då Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST).

Stöd till det civila samhället

Det är regeringen som avgör vilka trossamfund som får ta emot statsbidrag. Myndigheten fördelar årligen statsbidraget till trossamfundet i form av:

Organisationsbidrag

- Ges framför allt till lokal religiös verksamhet och är den stora delen av det ekonomiska stödet till trossamfundet. Bidraget fördelas i huvudsak efter antal medlemmar.

Verksamhetsbidrag

- Ges i form av stöd till andlig vård inom sjukvården. Ett mindre bidrag utgår också till teologiska högskolor och seminarier.

Projektbidrag

- Ges i huvudsak som stöd till ny- och ombyggnation samt till inköp av gudstjänstlokaler, och även för anpassningar för personer med funktionsnedsättning.

Ett mindre stöd ges som utbildningsbidrag för teologisk utbildning utomlands, för de samfund som själva saknar utbildningsinstitutioner i Sverige.

Det allmänna stödet sker i form av utbildningsinsatser, rådgivning och administrativt stöd till trossamfundet. Särskilt viktigt är detta för de nyetablerade samfundet som behöver extra stöd när de ska orientera sig i det svenska samhället.

Samarbete med det civila samhället

Myndigheten samordnar trossamfundens roll i krisberedskapsfrågor

Trossamfundet har stor betydelse för samhället när det inträffar omvälvande förändringar och kriser. Under de senaste åren har många kommuner blivit uppmärksammade på vikten av

att ha kontakter in i civilsamhället och särskilt med trossamfunden som har en unik erfarenhet av att hjälpa människor i kriser och katastrofer. På flera orter i Sverige organiseras denna samverkan i interreligiösa och interkulturella råd.

Dialogforum för frågor om samhällets värdegrund

Genom samverkan mellan myndigheten och trossamfunden behandlas frågor om värderingar, respekt och tolerans. Inom ramen för detta uppdrag anordnas samtal om religionsfrihet och trossamfundens roll och ansvar i det demokratiska samtalet.

Andlig vård inom sjukvården

När människor drabbas av sjukdom kan det finnas ett behov av själavård och andligt stöd. I Sverige kallas detta ofta för andlig vård och har traditionellt skötts av Svenska kyrkan och frikyrkorna. I takt med att Sverige förändras och blir mer mångreligiöst finns ett behov av att den andliga vården inkluderar representanter från fler trossamfund. Myndigheten bistår i denna process men handlägger inte stöd till övrig institutionssjälavård.

Verktyg och arbetsätt för samverkan

Enligt instruktionen för Myndigheten för stöd till trossamfund ska det finnas ett råd för samråd mellan myndigheten och trossamfunden.

Rådet består i första hand av representanter för de bidragsmottagande trossamfunden men även andra samfund kan bjudas in att delta. Ett särskilt organ, Rådet för beslut om statsbidrag till trossamfund, beslutar om myndighetens ekonomiska stöd. Ledamöterna nomineras från de trossamfund som har rätt till bidrag.

I anslutning till myndigheten finns tre samverkansorgan, Ortodoxa och österländska kyrkors ekonomiska råd (OÖKER), Islamiska Samarbetsrådet (ISR) samt Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd (SBS) och till dessa ställs vissa kanslirсурser till förfogande från myndigheten.

Utöver dessa formella organ håller myndighetens kansli daglig kontakt med representanter för de nationella samfunden samt lokala församlingar och andra civilsamhällesorganisationer i olika frågor som rör myndighetens arbete.

Kansliet gör också kontinuerliga studiebesök hos trossamfunden, i deras egen vardag, runtom i Sverige. Myndigheten bjuds ofta in och deltar i olika större och mindre ceremonier, seminarier och högtider som anordnas.

Mer information

www.sst.a.se

Lag:

SFS 1999:932 *Lag (1999:932) om stöd till trossamfund.*

Förordning:

SFS 1999:974 *Förordning (1999:974) om statsbidrag till trossamfund.*

Myndigheten för
stöd till trossamfund

Skolverket

Skolverket ska främja att alla barn och elever får tillgång till utbildning och verksamhet som är likvärdig och av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande samt till förbättrade kunskapsresultat för elever. Kommunerna, staten, landstingen och enskilda huvudmän kan alla bedriva förskole- och skolverksamhet. Fristående förskolor och skolor kan ha olika inriktningar, till exempel allmän, internationell, konfessionell eller waldorf

På sin webbplats informerar Skolverket om barn-, elev- och föräldrainflytande i förskolan och i skolan. Skolverket har sektorsansvar för att genomföra funktionshinderspolitiken med anknytning till sitt verksamhetsområde. Funktionshinderspolitiken ingår i Skolverkets styrande, uppföljande, utvärderande och utvecklande uppdrag. Ambitionerna i funktionshinderspolitiken ska tas hänsyn till, vare sig det gäller att producera normerande dokument som kurs- och ämnesplaner eller att utforma föreskrifter och allmänna råd.

Samarbete med det civila samhället

Skolverkets samverkan med civilsamhällets organisationer sker på flera sätt. Myndigheten har referensgrupper med representanter från det civila samhället i flera planerade utredningar av skolsystemet, i regeringsuppdrag, vid utformning av olika styrdokument samt i de skolutvecklingsinsatser som myndigheten genomför.

Ett exempel på samarbete med det civila samhället är myndighetens samråd med funktionshindersrörelsen i syfte att involvera funktionshindersorganisationer i beslut som rör personer med funktionsnedsättning. Myndighetens fyra årliga samrådsmöten har handlat om hur särskilt relevanta regeringsuppdrag och egeninitierade projekt ska hanteras. På mötena har även pågående eller genomförda uppdrag redovisats. Skolverket tar även emot utländska besök med bland annat företrädare för civilsamhället.

Stöd till det civila samhället

Elev- och föräldraorganisationer kan ansöka om bidrag för att öka elevers och föräldrars inflytande inom skolväsendet. De elevorganisationer som kan söka bidraget är de vars medlemmar består av elever eller elevråd/elevkårer som arbetar med elevernas gemensamma intressen inom skolväsendet. I syfte att öka möjligheterna för alla elever att så långt som möjligt utvecklas i sitt lärande, fördelar Skolverket även statsbidrag till ideella läxhjälpföreningar samt till att utveckla entreprenörskap och entreprenöriellt lärande.

Mer information

www.skolverket.se

Skolverket

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen är en statlig förvaltningsmyndighet vars uppdrag är att verka för god hälsa och social välfärd samt för vård och omsorg av hög kvalitet. Myndigheten har en bred nationell och internationell verksamhet som rör hälso- och sjukvård och annan medicinsk verksamhet, tandvård, socialtjänst, stöd och service till vissa funktionsnedsatta samt frågor om alkohol och missbruk. Socialstyrelsen ingår i Rådet för styrning med kunskap där myndighetens generaldirektör är ordförande.

Stöd till det civila samhället

Socialstyrelsens statsbidrag syftar till att stimulera kvalitetsutveckling inom folkhälsans, hälso- och sjukvårdens samt socialtjänstens område. Bidrag kan ges som organisationsbidrag, verksamhetsbidrag eller särskilda satsningar som regeringen beslutar om. Organisations- och verksamhetsbidragen är alla förordningsstyrda medan de särskilda satsningarna är tidsbegränsade. Myndigheten har ett långsiktigt uppdrag att fördela bidrag, till exempel organisations- och verksamhetsbidrag, men får också uppdrag om särskilda satsningar.

Organisationsbidrag:

- funktionshindersorganisationer på riksnivå
- pensionärsorganisationer på riksnivå.

Verksamhetsbidrag:

- vissa organisationer inom det sociala området
- juridiska personer som tillhandahåller sysselsättning till personer med psykisk funktionsnedsättning
- anhörigorganisationer
- viss verksamhet på funktionshindersområdet
- kvinno- och tjejjourer
- informatörsverksamhet som rör psykisk ohälsa och psykiska funktionsnedsättningar.

Särskilda satsningar (regeringsbeslut):

- brottsofferverksamhet för hbt-personer
- utvecklingsmedel för arbete mot våld
- bättre vård vid kroniska sjukdomar.

Samarbete med det civila samhället

Socialstyrelsen samråder inom ramen för sina uppdrag kontinuerligt med företrädare för patient- och brukarorganisationer. På så sätt säkras att uppdragen har ett patient- och brukarperspektiv. Ett sådant exempel är Socialstyrelsens uppdrag inom hjälpmedelsområdet, där en referensgrupp bestående av representanter för patient- och brukarorganisationer kontinuerligt har gett synpunkter på uppdragens upplägg och genomförande. Ett annat exempel är myndighetens samarbete med Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter (RFSL) kring framtagandet av rapporterna *Att främja hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter – Förutsättningar och exempel* samt *Psykisk ohälsa bland personer i samkönade äktenskap*. Socialstyrelsen har även tagit fram ett kunskapsstöd om adhd för socialtjänsten i samarbete med representanter för bland annat Attention och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Verktyg och arbetsätt för samverkan

På ett mer övergripande plan sker samråd med civilsamhällets organisationer på följande områden.

Funktionshindersområdet:

- Nämnden för funktionshindersfrågor är ett rådgivande organ för Socialstyrelsen. Nämndens uppgifter är bland annat att bevaka myndighetens arbete med funktionshindersfrågor, identifiera områden där myndigheten bör ta initiativ samt ge vägledning i principiellt viktiga frågor. Nämnden består av elva företrädare för de rikstäckande funktionshindersorganisationerna och nämnden sammanträder fyra gånger per år eller oftare om behov finns.

Missbruk (ANDTS-frågor):

- Socialstyrelsens råd för missbruks- och beroendefrågor är ett forum för diskussion och vägledning inför myndighetens övergripande beslut i missbruks- och beroendefrågor. Det består av företrädare för enskilda organisationer och representanter från Socialstyrelsen. Rådet sammanträder tre gånger per år.

Äldre frågor:

- Äldrerådet är ett forum där de rikstäckande pensionärsorganisationerna är med. Rådets uppgifter är att bevaka myndighetens arbete med äldre frågor, identifiera områden där myndigheten bör ta initiativ samt ge vägledning i principiellt viktiga frågor.

Erfarenhetsutbyte och dialog kring statsbidrag:

- Rådet för erfarenhetsutbyte består av Socialstyrelsen och ett antal företrädare för organisationer som beviljats medel ur statsbidraget till vissa organisationer inom det sociala området. Rådet träffas en gång om året för att diskutera och utbyta erfarenheter kring statsbidraget. Motsvarande råd för erfarenhetsutbyte finns för de funktionshindersorganisationer som beviljas organisationsbidrag.

Rådet för styrning med kunskap:

- Håller inom ramen för arbetet dialogmöten med företrädare för patient- och brukarorganisationer.

Mer information

www.socialstyrelsen.se

Statens kulturråd

Statens kulturråd (Kulturrådet) är en statlig myndighet under Kulturdepartementet. Med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen har de i uppgift att verka för kulturens utveckling och tillgänglighet, bland annat genom att fördela och följa upp statliga bidrag. På Kulturrådet finns också litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne – ALMA (Astrid Lindgren Memorial Award), världens största barn- och ungdomslitteraturpris.

Stöd till det civila samhället

Kulturrådets huvudsakliga uppgift är att fördela bidrag till professionella aktörer inom kulturfältet, det vill säga till det fria kulturlivet och till kulturinstitutioner. Myndigheten fördelar särskilda bidrag till de nationella minoriteternas kulturverksamhet. Dessa bidrag söks vanligtvis av organisationer som är en del av det civila samhället. Bidrag ges också till nationella medlemsorganisationer som samlar föreningar inom amatörkulturen. Kulturområden som ingår här är bland annat teater, musik, litteratur och museer.

Samarbete med det civila samhället

Kulturrådet samråder kontinuerligt med det civila samhället. Det gäller bland annat i de frågor där myndigheten har särskilda uppdrag från regeringen. En viktig utgångspunkt i samråden är att generera ny kunskap, få återkoppling och ta emot förslag på hur frågor kan främjas inom aktuella uppdrag. Kulturrådet har ett särskilt uppdrag att driva på utvecklingen så att kulturlivet blir mer tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Det sker i samverkan med bland annat civilsamhällets funktionshinderorganisationer. För att fler ska kunna ta del av och uppleva kultur, fördelar Kulturrådet 100 miljoner kronor genom bidraget *Kreativa platser* och satsningen *Äga rum*. Satsningen pågår 2016–2018. Stöd kan sökas av civilsamhällets aktörer tillsammans med kulturaktörer där projektens verksamheter ska utgå från boendes behov och intressen samt präglas av ett brett invånarinflytande.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Kulturrådet samråder återkommande och formellt med det civila samhället. Men myndigheten har också tillfälliga samarbeten, till exempel i särskilt prioriterade kulturpolitiska frågor. Den största delen av Kulturrådets bidrag fördelas genom kultursamverkansmodellen. Modellen innebär att Kulturrådet beslutar om ett samlat bidrag till regionerna, vilka sedan själva fördelar pengarna inom sju givna kulturområden. För att en region ska få statsbidrag måste den ta fram en kulturplan där det framgår hur regionen arbetar med konst och kultur. I arbetet med att ta fram kulturplanen samråder regionen med det professionella kulturlivet och det civila samhället. Kulturrådet har möjlighet att ge stöd till det civila samhällets medverkan i arbetet med att ta fram kulturplaner.

Mer information

www.kulturradet.se

KULTURRÅDET

Statistiska centralbyrån

Statistiska centralbyråns främsta uppgift är att se till att det finns statistikunderlag för beslutsfattare, debatter och forskning. Detta sker i huvudsak på uppdrag av regeringen och olika myndigheter, men de har även kunder inom det privata näringslivet och bland forskare.

Statistiska centralbyrån är en statlig förvaltningsmyndighet. Enligt sin instruktion har de ansvar för officiell statistik och annan statlig statistik. Det innebär att:

- utveckla, framställa och sprida statlig statistik
- samordna överlämnandet av statistiska uppgifter till internationella organisationer
- samordna det statliga statistiksystemet i Sverige.

Samarbete med det civila samhället

I januari 2010 fick SCB i uppdrag av regeringen att ta fram statistik om det civila samhället i enlighet med FN:s statistiksystem för satelliträkenskaper om icke-vinstdrivande organisationer. Satelliträkenskaper är inriktade på att beskriva och analysera ekonomin för ett specifikt ändamål. Statistiken skulle dels omfatta de delar av det civila samhället som redan omfattas av befintlig ekonomisk statistik, dels beskriva de delar som hittills inte täckts in samt relationerna mellan den offentliga sektorn och det civila samhällets organisationer. Den befintliga statistiken om befolkningens deltagande skulle också redovisas.

En referensgrupp med personer från departement, myndigheter, SKL, organisationer i det civila samhället samt forskare har träffats ungefär två gånger per år.

Statistik över det civila samhället

Myndigheten publicerar i första hand ekonomisk statistik över det civila samhället där satelliträkenskaper är utgångspunkten. Dessa är inriktade på att beskriva och analysera ekonomin för ett visst ändamål, i det här fallet det civila samhället. Statistiken beskriver även organisationer i det civila samhället som utförare av kommunal och landstingskommunal verksamhet inom vård, skola och omsorg, den offentliga sektorns finansiering av det civila samhället samt medborgarnas deltagande i det civila samhället med mera. Statistiken presenteras både i en publikation och som tabeller i SCB:s statistikdatabas.

För mer information

www.scb.se

Svenska ESF-rådet

Svenska ESF-rådet arbetar på uppdrag från Arbetsmarknadsdepartementet och Socialdepartementet. Verksamheten spänner över flera politikområden som arbetsmarknads-, social-, utbildnings-, närings- och integrationspolitik.

Under programperioden 2014–2020 förvaltar rådet *Europeiska socialfonden* och *Fonden för dem som har det sämst ställt – Fead*. Det vill säga att civilsamhällesorganisationer kan ansöka hos myndigheten om medel för att bedriva arbetsmarknadsprojekt.

Myndigheten följer även upp och utvärderar effekterna av de olika projekten. Socialfonden är kopplad till arbetsmarknadsfrågor och sociala frågor. Målgruppen består av personer på och utanför arbetsmarknaden. Fonden Fead är avgränsad till sociala frågor och dess målgrupp är främst EU-medborgare som är i en utsatt position.

Stöd till det civila samhället

Svenska ESF-rådet använder sig av begreppen *civilsamhället* och *den sociala ekonomin*. I EU används alltid *social economy*. Med social ekonomi avses ekonomiskt organiserade verksamheter som primärt har samhällliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn.

Socialfondsprogrammet nämner flera ingångar för social ekonomi och det civila samhället att söka medel. Till det nationella socialfondsprogrammet finns en nationell handlingsplan och åtta regionala. Den nationella handlingsplanen har fyra prioriterade områden. Ett handlar specifikt om civilsamhällets och den sociala ekonomins bidrag till den nationella arbetsmarknadspolitiken. Insatserna ska ge förutsättningar för civilsamhällets och den sociala ekonomins organisationer att komplettera och förstärka den nationella arbetsmarknadspolitiken.

I de åtta regionala handlingsplanerna lyfts också den sociala ekonomins och det civila samhällets bidrag till arbetsmarknadspoliti-

ken. Jämställdhet, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och icke-diskriminering ska genomsyra alla projekt. Medel ges till samverkansprojekt som oftast leds av en aktör som samlar en bred grupp av samverkansaktörer, gärna från offentlig, privat och ideell sektor. Svenska ESF-rådet ger inga organisationsbidrag för ordinarie verksamhet.

Socialfonden har också en transnationell del. Ett av temana är *social economy* som innebär ett arbete med samordnade utlysningar mellan Sverige, Belgien, Finland och Polen. Fonden Fead pekar ut det civila samhället som den viktigaste aktören i arbetet med social inkludering. Samverkan med offentlig sektor är obligatorisk.

Samarbete med det civila samhället

Samarbete mellan myndigheten och det civila samhället sker både på regional och på nationell nivå genom de forum (nätverk och grupper med myndigheter och ideella organisationer) som regeringen har tillsatt. Som tillägg kan nämnas att det skapas samverkansytor med projektaktörerna oavsett vilken sektor de tillhör genom att ESF-rådet initierar projekt och följer upp dem. Genom projekten och forumen får Svenska ESF-rådet en djupare inblick i det civila samhällets uppdrag, organisering och utmaningar. Den kunskapen påverkar även efterfrågan på projektsatsningar från ESF-rådet.

I båda fonderna, Socialfonden och Fead, har regeringen utifrån EU:s krav upprättat en *Övervakningskommitté* som består av fondernas intressenter. I Socialfondens Övervakningskommitté tillhör 12 av 32 organisationer det civila samhället. I Fead tillhör 12 av 23 organisationer det civila samhället.

Socialfonden har åtta strukturfondspartner-skap som regleras i lag och till vilka regeringen

utser ordföranden. De består av mellan 20 och 25 ledamöter som till hälften är politiker från kommuner och landsting. Den andra hälften fördelas mellan offentlig sektor, privat sektor och det civila samhället.

Strukturfondspartnerkapen prioriterar mellan godkända ansökningar och deras prioriteringar är bindande för Svenska ESF-rådet. Motsvarigheten i Fead är dess urvalsgrupp som återspeglar kunskaperna och erfarenheterna av att arbeta direkt eller indirekt med människor i utsatta positioner. Sammansättningen av organisationer är föränderlig. I den senaste var de flesta ledamöterna ideellt engagerade och två kom från det civila samhället.

Verktyg och arbetsätt för samverkan

Fonderna innehåller verktyg och arbetsätt som involverar det civila samhället och den sociala ekonomin på olika sätt. Exempel på detta är dialogseminarier, referensgrupper och utlysningar samt de forum som Svenska ESF-rådet deltar i.

Mer information

www.esf.se

Webbplats om arbetsintegrerande socialt företagande: www.sofisam.se

Webbplats om det europeiska nätverket för social ekonomi: www.socialeconomy.pl

Svenska ESF-Rådet

Tillväxtverket

Tillväxtverket arbetar för att stärka företags och regioners konkurrenskraft, bland annat genom att bidra till att skapa bra förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Myndigheten verkar därmed för att det ska:

- vara enkelt att bli och vara företagare
- vara likvärdiga villkor för alla som vill starta, driva och utveckla företag, oavsett kön, ålder, bakgrund, företagsform och bransch
- bli lättare för företag att få tillgång till den kompetens som de behöver för att vara konkurrenskraftiga nationellt och internationellt.

I detta arbete har Tillväxtverket fokus på enkla och tydliga regler utifrån företagets behov och deras förutsättningar för företagande på likvärdiga villkor.

Arbetet sker genom att ta fram och förmedla kunskap, samverka med offentliga och privata organisationer samt genom att finansiera utvecklingsprojekt och ge verksamhetsstöd. Myndigheten har inget särskilt uppdrag att stödja det civila samhället men ser civilsamhällets organisationer, däribland icke-vinstdrivande företag, som aktörer som kan bidra till utvecklingen av företag och regioner.

Näringsdrivande organisationer och företag inom civilsamhället kan dock söka medel i formen av myndighetens program och utlysningar om övriga förutsättningar (inriktning, omsättning med mera) är uppfyllda.

Samarbete med det civila samhället

Tillväxtverkets kontakter med det civila samhället rör sig framför allt på områdena företagandet inom civilsamhället och civilsamhällets roll i lokal och regional utveckling. Exempel på former för kontakterna med det civila samhällets organisationer är dialogmöten, konferenser och erfarenhetsutbyten. Det sker ofta tillsammans med andra aktörer kring frågor som berör regional tillväxt, utvecklingen inom vissa branscher och entreprenörskap i utbildningssystemet.

Verktyg och arbetssätt för samverkan

Genom verksamhetsstöd till företagsfrämjande organisationer och då främst *Coompanion* ger Tillväxtverket stöd till utvecklingen av kooperativa och sociala företag. Inom ramen för

avgränsade regeringsuppdrag har myndigheten i perioder kunnat ge stöd till utveckling av verksamhet, kunskap och metoder som syftat till fler och växande sociala företag, fler företag inom vård och omsorg med civilsamhällesorganisationer som ägare och till snabbare integration i arbete och samhälle genom företagande och kompetensförsörjning för personer med svag anknytning till arbetsmarknaden.

Samverkan kring att starta och driva arbetsintegrerande sociala företag

Sedan 2008 har Tillväxtverket samverkat med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Sveriges Kommuner och Landsting kring förutsättningarna för att starta och driva arbetsintegrerande sociala företag. Det har till exempel handlat om information och utbildning om vad företagen gör, förändringar av regler och insatser för att få till stånd nya företag.

Under perioden 2016–2018 finansierar Tillväxtverket i samverkan med Arbetsförmedlingen utvecklingsinsatser för att underlätta för fler och växande arbetsintegrerande sociala företag.

Information om arbetsintegrerande sociala företag

Tillväxtverket är huvudman för webbplatsen *sofisam.se* där myndigheten i samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Sveriges Kommuner och Landsting, intresseorganisationer och företag samlar och sprider information och kunskap om arbetsintegrerande sociala företag. Ett stort antal publikationer om arbetsintegrerande sociala företag finns på webbplatsen.

Myndigheten har också tagit fram och publicerat rapporter och informationsmaterial om offentlig upphandling och möjligheter till kapitalförsörjning, två områden som berör civilsamhällets organisationer och företag.

Mer information

www.tillvaxtverket.se

www.sofisam.se

VEM GÖR VAD?

Myndighetsnätverket för civilsamhällesfrågor vill ge en bild av vad olika myndigheter gör inom civilsamhällesområdet. I broschyren beskriver 22 myndigheter hur de arbetar och samverkar med det civila samhällets organisationer.

© Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2017

ISBN: 978-91-88455-41-3

projektledare James Frempong, Julia Grosse och Maria Sundbom Ressaissi

text Myndigheternas egna texter

språkgranskning Ingrid Bohlin

grafisk form Christian Serrano och Marcus Westfal

distribution MUCF

Box 17801, 118 94 Stockholm

tfn 08-566 219 00

webbplats: www.mucf.se